

Världens viktigaste yrke?

Dan Andersson: Dagens skola är ett resultat av oriktiga beslut och av utdragen vanvård. Samhället måste värdera skolan och de som arbetar där på ett bättre, mer ansvarsfullt sätt.

FOTO: OLA KJELBYE

Ofta står valet mellan obetalt övertidsarbete eller sänkt kvalitet i undervisningen. De flesta väljer det första alternativet av pliktskyldighet eller lojalitet vilket kräver sina offer i form av sjukskrivningar.

Hur många unga människor med stora ambitioner satsar idag på en framtid som lärare? Svaret är... inte särskilt många... och det är ett gigantiskt problem, menar Dan Andersson, lärare på Högskolan i Borås, som här debatterar om läraryrkets status.

Unik vardag

En kompetent, trygg och ansvarsfull lärarkår är en av de viktigaste förutsättningarna för ett lands välfärd och konkurrenskraft. I skenet av detta kan man fråga sig om det finns ett yrke som kan vara viktigare för samhället än just lärarens?

Lärarens vardag är unik. Vilken annan yrkesgrupp har i sitt dagliga värv förmånen att få träffa, påverka och vägleda unga människor, ge dem utmaningar och framtidstro, ingjuta ett kritiskt tänkande och visa på valmöjligheter? Hur skickliga och ansvarsfulla blir våra jurister, sjuksköterskor och företagsledare om de inte får ett sådant bemötande i skolan?

Läraryrket är ett ledarskapsyrke och ledarskap handlar bl.a. om att påverka andras tänkande. Utöver att kunna sitt ämne måste läraren vara tydlig och ha förmågan att konfrontera olika uppfattningar på ett klokt sätt. Vederbörande måste ha förmågan att få eleverna att känna ansvar och trygghet. Undervisningen måste anpassas till målgruppen i ett Kierkegaardskt perspektiv. Barn är olika och bör bemötas på olika sätt.

Allt annat blir ett svek gentemot den enskilde eleven.

Det är en absolut nödvändighet att det ställs krav på eleverna. Krav är ju i grunden något positivt, det innebär att någon annan har förväntningar. De flesta av oss, unga människor inget undantag, mår bra av väl avvägda förväntningar och tydliga, rimliga krav. Kraven ska vara positiva och konstruktiva om de ska leda till personlig utveckling och engagemang. I skolan är det meningen att elevens kunskap ska öka. Läraren får därför inte överlämna allt kunskapssökande till eleverna. De är inte mogna för det ännu och har heller inte, som lärarna, fyra års högskolestudier i bagaget.

Dagens skola är ett resultat av oriktiga beslut och av utdragen vanvård. Skolan har på många sätt blivit något av en fritidsgård dit eleven går för att fördriva tid. Ett stort antal lärare betraktar sig som maktlösa, utan möjlighet att påverka sin situation. Ofta står valet mellan obetalt övertidsarbete eller sänkt kvalitet i undervisningen. De flesta väljer det första alternativet på grund av pliktskyldighet eller lojalitet vilket förr eller senare kräver sina offer i form av t.ex. sjukskrivningar.

Skolan måste prioriteras

För att göra läraryrket attraktivt är det fundamentalt att det finns tilltalande löne- och arbetsvillkor. Det kommer att höja statusen på yrket och generera fler ansökningar till lärarhögskolorna. Lärarhögskolorna i sin

tur ska inte bara utbilda bra lärare utan de ska sträva efter att utbilda de bästa, precis som framgångsrika företag och organisationer inte nöjer sig med att göra en produkt eller en tjänst som är medelmåttig.

Skolan måste prioriteras av beslutsfattare och adekvata resurser måste ställas till förfogande. De pengar som avsätts måste användas klokt. En överdriven tro på teknik riskerar att stjälpa snarare än att hjälpa. Många företrädare för skolan är glada och stolta över att de kan ge datorer till eleverna men på frågan om de kan fylla läsplat-torna med ett lämpligt innehåll saknas ett tillfredsställande svar. Elever behöver ha tillgång till åldersanpassade och läroplansanpassade läromedel vilket INTE är detsamma som att googla på nätet.

DEN BORTGÅNGNE LÄRAREN och legendariska coachen John Wooden (1910–2010) lär ha sagt att läraryrket bidrar mer till samhället än något annat yrke. I Sverige går cirka en miljon barn i grundskolan. Det som händer där får självfallet konsekvenser. Samhället måste värdera skolan och de som arbetar där på ett bättre, mer ansvarsfullt sätt. Det är en skyldighet vi har gentemot våra barn och barnbarn.

Dan Andersson

lärare på Högskolan i Borås
styrelseledamot i SLFF